LATVIJAS NACIONĀLAIS
SIMFONISKAIS ORĶESTRIS

LNSO, KORIS "LATVIJA" UN MĀLERA OTRĀ

LNSO, STATE CHOIR *LATVIJA*, AND MAHLER'S SECOND

2024. gada 5. un 8. aprīlī plkst. 19.00 Lielajā ģildē
5 and 8 April 2024 at 7 PM at the Great Guild

2024. gada 7. aprīlī plkst. 18.00 koncertzālē "Latvija"
7 April 2024 at 6 PM at the Concert Hall *Latvija*

PERĪNA MADEFA | PERRINE MADOEUF — soprāns | soprano
ZANDA ŠVĒDE — mecosoprāns | mezzo-soprano
VALSTS AKADĒMISKAIS KORIS "LATVIJA" | STATE CHOIR *LATVIJA*
LATVIJAS NACIONĀLAIS SIMFONISKAIS ORĶESTRIS | LATVIAN NATIONAL SYMPHONY ORCHESTRA
Diriģents | Conductor **TARMO PELTOKOSKI**

---

8. aprīļa koncerts tiešraidē Latvijas Radio 3 "Klasika"
The concert on 8 April is broadcast live by the Latvian Radio 3 *Klasika*

Koncerta dienā iepazīsties ar programmu šeit:
The programme for tonight's concert is available here:

PROGRAMMA | PROGRAMME

RIHARDS VĀGNERS (*Richard Wagner*, 1813–1883)
Operas "Tristans un Izolde" ievads (1857–1859)
Prelude to *Tristan und Isolde* (1857–1859)

10'

GUSTAVS MĀLERS (*Gustav Mahler*, 1860–1911)
Otrā simfonija "Augšāmcelšanās" (1888–1894)
Symphony no. 2 *Resurrection* (1888–1894)

I. *Allegro maestoso*
II. *Andante moderato*
III. *In ruhig fließender Bewegung* (Klusā, plūstošā kustībā | *With quietly flowing movement*)
IV. *Urlicht* (Pirmgaisma | *Primeval Light*)
V. *Im Tempo des Scherzos* (Skerco tempā | *Tempo of the Scherzo*)

90'

Kultūras ministrija
NEIBURGS
Garage demokrātiskās vīna bāra
ir
DELFI
3 Latvijas Radio Klasika
EuroPark
MŪZIKAS SAULE

TRISTANS UN IZOLDE

Riharda Vāgnera operas "Tristans un Izolde" sižeta pamatā ir ķeltu viduslaiku leģenda par pretrunīgu, traģisku mīlestību starp bruņinieku Tristanu un karaļmeitu Izoldi. Tie dzimuši savstarpēji naidīgās zemēs, un Tristans reiz kaujā nogalējis Izoldes līgavaini Moroldu. Lai arī Izolde sola turēt mūžīgu naidu pret pāridarītāju, tā Tristanā iemīlas. Vēlāk viņas roka tiek apsolīta Tristana tēvabrālim, karalim Markam kā iespēja izbeigt abu tautu naidošanos. Tristana uzdevums ir Izoldi nogādāt pie precinieka, taču dodoties ceļā, nespēdama ciest Tristana vēsumu, Izolde piedāvā tam kopīgi tukšot nāves biķeri. Tomēr nāves dziras vietā kalpone Brangena, cerēdama Izoldi glābt no nāves, kausu slepus piepilda ar mīlas dzērienu. Abu kvēlā mīlestība rezultējas traģiskā risinājumā: šī savienība iespējama vien aizsaulē.

"Tristanu un Izoldi" Vāgners komponē no 1856. līdz 1865. gadam un to uzskata par vienu no saviem labākajiem veikumiem. Pirmizrāde norisinājās Bavārijas Karaliskajā operteātrī Minhenē 1865. gada 10. jūnijā diriģenta Hansa fon Bīlova vadībā. Lai arī sākotnēji opera guvusi "neiestudējama darba" slavu, "Tristans un Izolde" ir novatoriskākais vācu skaņraža mantojums. Tajā centrālo lomu ieņem galveno varoņu iekšējo sajūtu atklāsme, refleksija par cilvēka esamību, nevis operas tiešais sižets. Ārpusmuzikāli Vāgners iedvesmojies no Šopenhauera idejām, savukārt autobiogrāfiski operas tapšana sakrīt ar laiku, kad Vāgners bija kvēli iemīlējies sava atbalstītāja Oto Vēzendonka dzīvesbiedrē Matildē. Vāgnera muzikālā valoda šeit kļuvusi arvien piesātinātāka ar hromatiku, tonālu nenoturību un jaunu krāsu meklējumiem. Ievads lemj kopējo operas noskaņu: tā muzikālos tēlus visus kā vienu vieno kaisme un nesamierināmība. Ievada motīvi veido tematiskas arkas arī tālākajā operas muzikāli dramaturģiskajā attīstībā.

MĀLERA OTRĀ

Gustavs Mālers ir viens no sava laika izcilākajiem un atzītākajiem diriģentiem, kurš dzīves laikā vadījis neskaitāmus opernamus (tai skaitā, Prāgā, Budapeštā, Hamburgā, Vīnē) un stājies pie pasaulē labāko orķestru pults, kā arī skaņradis, kurš visbagātīgāk darbojies divos žanros: Mālers ir deviņu simfoniju (desmitā nepabeigta) un ievērojama skaita dziesmu autors (vērā ņemams ir arī monumentālais vokālinstrumentālais opuss "Dziesma par zemi", tāpat mantojumā palicis arī agrīns stīgu kvartets).

Muzikoloģe Inga Žilinska kādā koncert-programmā par Mālera daiļradi rakstījusi: "Dziesmas kā komponista dienasgrāmata, simfonijas — kā apjomīgas, episkas teikas un oratora runas, kas veltītas visai cilvēcei." Mālers patiesi atradies politiski mainīgās Eiropas epicentrā, un viņa mūzika neizbēgami saistīta ar šo pārmaiņu procesiem. Viņš ir muzikālā romantisma pēdējais mohikānis un tajā pašā laikā — 20. gadsimta muzikālās domas priekšvēstnesis.

Runājot par Mālera pārstāvētāko skaņrades žanru un pārfrāzējot meistara teikto: "Katra simfonija ir iespēja uzbūvēt jaunu pasauli". Turpinot šo domu, varam pieņemt, ka viņa deviņu pabeigto simfoniju cikls ir plašs, muzikāls Visums, kurā netrūkst ne garīgo ideālu meklējumu, ne humānisma ideju, jūsmas, aizrautības, lirikas, naivuma un idilliskuma, ne cilvēcisku ciešanu, rūgtas ironijas un groteskas; tas piepildīts pretstatu sadursmju un svarīgu, pārpasaulīgu atklāsmju un nemitīgas garīgās evolūcijas.

Pie Otrās simfonijas Mālers strādāja aptuveni sešus gadus — tās pirmie aizmetņi tapuši jau 1888. gadā, kad noslēdzošie darbi ritējuši pie Pirmās simfonijas "Titāns" fināla. Otrajai simfonijai ir piecdaļu uzbūve, no kurām pirmā un pēdējā ir izvērstākās. Otrā un trešā daļa — dažāda rakstura lendleri. Ceturtajā daļā orķestrim pievienojas mecosoprāns, savukārt finālā — arī soprāna solobalss un koris.

Pēc komponista teiktā, Otrās simfonijas pirmā daļa ataino Pirmās simfonijas galvenā tēla bēru procesiju, kura nāve veicinājusi pievēršanos nokaitētiem eksistenciāliem jautājumiem: "Kas ir dzīve un kas — nāve? Vai mēs turpināsim dzīvot mūžībā? Vai mūsu dzīvei un nāvei ir nozīme?" Šeit Mālers atbildes meklē kristietības postulētajās idejās (jāpiemin, ka 1897. gadā komponists no jūdaisma pāriet katoļticībā — nereti to uzskata par "formalitāti", kas saistīta ar plaši augošo antisemītismu). Otrajā daļā skan viegls un smalks lendlers, kas dramaturģiskajā attīstībā ienes spēju kontrastu. Savukārt simfonijas trešās daļas lendlerā izmantota saturiski naivās un groteskās dziesmas "Padujas Svētā Antonija sprediķis zivīm" pārlikums orķestrim (no tautasdzejas krājuma "Zēna brīnumrags").

Ceturtā daļa darbojas kā simfonijas cikla liriskā kulminācija, kur mecosoprāna partijā izskan dziesma "Ak, sārtā rozīt" no Mālera vokālā cikla "Zēna brīnumrags". Savukārt daļas nosaukums "Pirmgaisma" vedina domāt par gara mūžīgās dzīves ideju, kas apliecinājumu gūst simfonijas finālā.

Finmāls ienāk ar asiem akordiem, pārtraucot ceturtās daļas apceri. Drīz vien tos nomaina tāli mežragu saucieni, savukārt fināla pamattēmā vijas intonatīvi radniecīgi kodoli no pirmās daļas. Vokālajās partijās skan gan paša Mālera, gan Frīdriha Klopštoka rindas, kas apliecina augšāmcelšanās ideju. Klopštoka dzejas rindas korāļfaktūrā Mālers pirmo reizi dzird 1894. gadā, izcilā diriģenta Hansa fon Bīlova bēru procesijā un drīz vien tās kļūst par nozīmīgu monumentālā opusa finmāla materiālu.

Simfonijas pirmatskaņojums norisinājās 1895. gada 13. decembrī Berlīnē.

Baiba Santa VANAGA

Franču soprāns **PERĪNA MADEFA** izraisīja īstu sensāciju, 2019. gadā atveidojot grāfienes Adeles lomu Rosīni operā "Grāfs Orī" Rennas opernamā un pēcāk Ruānas operā.

Viņas daudzpusīgajā repertuārā ir tādas lomas kā Suzanna un grāfiene ("Figaro kāzas"), donna Elvīra un donna Anna ("Dons Žuans"), Adīna ("Mīlas dzēriens"), Violeta ("Traviata"), Džilda ("Rigoleto"), Tatjana ("Jevgeņijs Oņegins"), grāfiene Adele ("Grāfs Orī"), Marija ("Pulka meita"), Margarēta ("Fausts"), Džuljeta ("Romeo un Džuljeta"), Manona (Masnē "Manona"), Mikaēla ("Karmena"), Antonija ("Hofmaņa stāsti"), Zenobija ("Sibuleta") un Blānša de Laforsa ("Karmelīšu dialogi"). Madefa ir uzstājusies Monpeljē operā, Nicas operā, Ruānas operā, Rennas operā, Marseļas Odeona teātrī, Bīles–Zoloturnas teātrī (Šveice), Latvijas Nacionālajā operā, Igaunijas Nacionālajā operā, Albānijas Nacionālajā teātrī un Alžīras operā. 2021. gadā Perīna Madefa debitēja Parīzes Komiskajā operā, krāšņi triumfējot Džuljetas lomā Guno "Romeo un Džuljetas" jauniestudējumā, kam sekoja uzstāšanās operās "Grāfs Orī" grāfienes Adeles lomā Mecas operā, "Romeo un Džuljetā" Džuljetas lomā Igaunijas Nacionālajā operā, kā arī "Čigānietē" Liānas de Pužī lomā Marseļas Odeona teātrī.

Mākslinieces plānots atveidot Mizeti ("Bohēma") Mecas operā un Sentetjēnas operā, Valansjennu ("Jautrā atraitne") Marseļas operā un Džuljetu ("Romeo un Džuljeta") Igaunijas Valsts operā un Bernes teātrī.

Perīna Madefa uz operas skatuves debitēja deviņu gadu vecumā. Studējusi Nacionālajā Augstākajā dejas un mūzikas konservatorijā Lionā, papildinājusi zināšanas Flandrijas operas studijā.

Latviešu mecosoprāns **ZANDA ŠVĒDE** aizvada savu piekto sezonu Frankfurtes operā, šosezon spēlējot Klaironu Štrausa "Kapričo", Nenilu Čaikovska "Burvē" un titullomu Hendeļa "Orlando". Vēlāk sezonā māksliniece atveidos Mežziņa sievu un Pūci Janāčeka operā "Lapsiņas Spicauses piedzīvojumi" un atkārtoti kāps uz skatuves kā Suzuki Pučīni operā *Madama Butterfly*.

Iepriekšējās sezonās Frankfurtes operā Zanda ir atveidojusi Hērodiju operā "Salome", titullomu Berija Koska "Karmenas" divos jaunuzvedumos, Madalēnu Verdi operā "Rigoleto", Suzuki *Madama Butterfly*, Zenobiju Hendeļa operā "Radamisto", Soņetku Šostakoviča operā "Mcenskas apriņķa lēdija Makbeta", Driādu Štrausa operā "Ariadne Naksā", kā arī titullomu Hendeļa "Kserksā".

Zīmīgo Karmenas lomu Zanda Švēde dziedājusi Frankfurtes, Kanzasas un Sietlas operās, Latvijas Nacionālajā operā un visnesenāk arī Pitsburgas operā, gūstot augstu atzinību.

Zanda turpina paplašināt savu koncertrepertuāru, atskaņojot Mālera "Dziesmu par zemi" kopā ar LNSO, Vāgnera "Vēzendonkas dziesmas" ar *Sinfonietta Rīga*, Brāmsa "Alta rapsodiju" Tiroles Erlas mūzikas festivālā *(Tiroler Festspiele Erl)* un Bēthovena Devīto simfoniju ar Sanfrancisko simfonisko orķestri.

Kopš pievienošanās Merola operas programmai 2013. gadā un Adlera stipendijas saņemšanas 2014./2015. gada sezonā Zanda ir ilgstoši un veiksmīgi sadarbojusies ar Sanfrancisko operu, pavadot tur trīs sezonas. Kāpusi uz galvenās skatuves kā Flora Verdi operā "Traviata", Tisbe Rosīni operā "Pelnrušķīte", Lena Marko Tutino operas "Divas sievietes" pasaules pirmizrādē, Alise Doniceti operā "Lučija di Lammermūra", Ciemata vecākā sieva Janāčeka operā "Jenūfa", Trešā dāma Mocarta "Burvju flautā", Suzuki *Madama Butterfly*, Madalēna "Rigoleto", Kalpone Janāčeka operā "Makropula līdzeklis" un Kalpone/Zieds Braita Šena operas "Sarkanā kambara sapņi" pasaules pirmizrādē.

Zandas nozīmīgākās viesuzstāšanās ASV ietver debiju Palmbīčas operā Suzuki lomā, kā arī Aidaho operā, atveidojot Olgu Čaikovska "Jevgeņijā Oņeginā". Debitējusi Čikāgas Liriskajā operā kā Madalēna "Rigoleto" un Grimgerda Vāgnera operā "Valkīra". Absolvējusi Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmiju.

VALSTS AKADĒMISKĀ KORA "LATVIJA" 50 dziedātāju muzikālā inteliģence un vokālā meistarība to padara par universālu vienību, kas spēj gan gleznot smalkas *a capella* gleznas, gan radīt grandioza vēriena balsu simfoniju kopā ar trīskāršu orķestra sastāvu. Kopš 1997. gada kolektīva mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents ir Māris Sirmais.

Koris sadarbojies ar pasaules klases orķestriem — Amsterdamas Karalisko *Concertgebouw* orķestri, Bavārijas Radio SO, Londonas FO, Berlīnes FO un citiem.

VAK "Latvija" uzstājies tādās prestižās pasaules koncertzālēs kā Amsterdamas *Concertgebow*, Hamburgas *Laeiszhalle* un Elbas filharmonija, Lucernas Kultūras un kongresu centrs, Montrē Igora Stravinska koncertzāle, Šanhajas koncertzāle, Singapūras Esplanādes teātris, Minhenes *Gasteig*, Esenes koncertzāle, Linkolna centrā un Barišņikova centrā Ņujorkā, Honkongas kultūras centra koncertzālē un citās.

Koris uzstājies ar tādiem izciliem diriģentiem kā Mariss Jansons, Andris Nelsons, Silvēns Kambrelēns, Zubins Meta, Nēme Jervi, Pāvo Jervi, Vladimirs Aškenazi, Saimona Janga, Stīvens Leitons, Jāps van Svēdens, Kents Nagano, Tarmo Peltokoski un citiem. Piedalījies *Warner Brothers*, *Harmonia Mundi*, *Wergo*, *Ondine* ierakstu kompāniju producētajos ierakstos.

Koris ir septiņkārtējs Latvijas Lielās Mūzikas balvas laureāts, 2003. gada Ministru kabineta balvas laureāts un 2007. gada Latvijas Kultūras ministrijas gada balvas laureāts.

VAK "Latvija" ir "Garīgās mūzikas festivāla" aizsācējs 1998. gadā. Tā īpašo viesu vidū bijuši tādi pasaulslaveni komponisti kā Arvo Perts, Gija Kančeli, Sofija Gubaiduļina, Džons Taveners, Valentīns Silvestrovs, Kšištofs Pendereckis, Džons Raters, kā arī solisti — Gidons Krēmers, Maksims Risānovs un citi.

Koris ir starptautiski pieprasīta, stabila firmas zīme un akadēmiskā vērtība,

kas piedalās operu koncertuzvedumos un vokāli instrumentālu lielformu partitūru atskaņojumos. Kolektīvs ir atvērts arī novatoriskiem projektiem no džeza kompozīciju atskaņojumiem līdz datorspēļu un filmu mūzikas ierakstiem.

LATVIJAS NACIONĀLAIS SIMFONISKAIS ORĶESTRIS

izveidots 1926. gadā kā Rīgas Radiofona orķestris. Tā darbība septiņas reizes novērtēta ar Latvijas augstāko apbalvojumu akadēmiskās mūzikas jomā — Lielo mūzikas balvu.

2022. gada maijā par LNSO mākslinieciskо vadītāju un galveno diriģentu kļuva Tarmo Peltokoski. 2021. gada rudenī par LNSO galvenās viesdiriģentes amatā stājās igauniete Kristīna Poska.

Vēsturiski orķestra līdzšinējo mākslinieciskо vadītāju skaitā ir Jānis Mediņš, Leonīds Vīgners, Edgars Tons; spēcīgu uzplaukumu LNSO piedzīvoja Vasilija Sinaiska laikā, kurš kopš 2017. gada ir LNSO goda diriģents; vēlāk būtisku pienesumu orķestra izaugsmē deva Olari Eltss, Karels Marks Šišons un Andris Poga, kurš bija LNSO mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents no 2013. gada līdz 2021. gadam, kad kļuva par Stavangeras simfoniskā orķestra galveno diriģentu un LNSO mākslinieciskо padomnieku.

Koncertos Latvijā un ārzemēs LNSO sadarbojies izciliem solistiem, kuru skaitā arī akordeoniste Ksenija Sidorova, vijolnieki Franks Pēteris Cimmermanis, Gidons Krēmers, Eva Bindere un Baiba Skride, pianisti Hjung-ki Džū, Georgijs un Andrejs Osokini, Daumants Liepiņš, Likā Debargs, Reinis Zariņš un daudzi citi.

Beidzamajos gados LNSO uzstājies prestižās koncertzālēs Vācijā, Francijā, Slovākijā, Šveicē un citviet Eiropā.

LNSO regulāri piedalās ieskaņojumos Somijas skaņu ierakstu namā *Ondine* un Latvijas Nacionālajā skaņu ierakstu namā SKANI.

LNSO rezidējošie komponisti bijuši Gundega Šmite, Linda Leimane, Andris Dzenītis, Krists Auznieks, savukārt 2023./2024. gada sezonā rezidējošais komponists ir Ēriks Ešenvalds. LNSO regulāri pasūtina jaundarbus Latvijas komponistiem.

Kopš 2015. gada LNSO vasaras nogalēs Latvijas reģionālajās koncertzālēs rīko festivālu ģimenei un draugiem "LNSO vasarnīca".

Somu diriģents TARMO PELTOKOSKI

2022. gada janvārī tika iecelts par Brēmenes Vācu kamerfilharmonijas galveno viesdiriģentu, kļūstot par pirmo šāda titula īpašnieku orķestra 42 gadu pastāvēšanas vēsturē. Tā paša gada maijā tika nolemts, ka no 2022./2023. gada koncertsezonas Peltokoski būs Latvijas Nacionālā simfoniskā orķestra mākslinieciskais vadītājs un galvenais diriģents. Drīz pēc tam arī Roterdamas filharmonijas orķestris Peltokoski pasludināja par orķestra galveno viesdiriģentu. 2022. gada augustā, tolaik 22 gadus vecais Tarmo Peltokoski diriģēja savu pirmo "Nībelunga gredzena" ciklu

Somijas festivālā *Eurajoki Bel Canto*. 2022. gada decembrī Peltokoski iecelts par Tulūzas Nacionālā Kapitolijas orķestra mākslinieciskо vadītāju.

2022./2023. gada sezonā Tarmo Peltokoski diriģējis Honkongas filharmonisko orķestri, Toronto simfonisko orķestri, Berlīnes Radio simfonisko orķestri, Hallē orķestri, Berlīnes *Konzerthaus* orķestri, Diseldorfas simfonisko orķestri, Gēteborgas simfonisko orķestri, Sandjego simfonisko orķestri, Tulūzas Nacionālo Kapitolija orķestri un Losandželosas filharmoniķus *Hollywood Bowl* amfiteātrī. Atkārtoti uzstājies *Eurajoki Bel Canto* festivālā, diriģējot "Tristanu un Izoldi", kā arī kopā ar Latvijas Nacionālo simfonisko orķestri atskaņojis "Zigfrīdu" Cēsu Mākslas festivālā.

2023./2024. gada sezonā Tarmo Peltokoski diriģē "Donu Žuanu" Somijas Nacionālajā operā. Rudenī viņš atgriezās pie Roterdamas filharmoniķiem un debitēja ar Nacionālo simfonisko orķestri Vašingtonā, abos priekšnesumos uzstājoties kopā ar solisti Judzju Vanu. 2024. gada sākumā viņš kopā ar Brēmenes Vācu kamerfilharmoniķiem atskaņoja gan Mālera Ceturto simfoniju, gan visu Prokofjeva klavierkoncertu ciklu ar Janu Lišecki. 2024. gada jūlijā Peltokoski diriģēs Bruknera Devīto simfoniju Tulūzā un Vāgnera "Dievu mijkrēsli" Rīgā. Viņš debitēs ar *Santa Cecilia* akadēmijas simfonisko orķestri, ar Oslo filharmonijas orķestri, kā arī Bādenbādenes Vasarsvētku festivālā.

IV.

O Röschen rot!

Der Mensch liegt in größter Not!
Der Mensch liegt in größter Pein!
Je lieber möcht' ich im Himmel sein.
Je lieber möcht' ich im Himmel sein!

Da kam ich auf einen breiten Weg:
Da kam ein Engelein und wollt' mich abweisen.
Ach nein! Ich ließ mich nicht abweisen!
Ich bin von Gott und will wieder zu Gott!
Der liebe Gott wird mir ein Lichtchen geben,
wird leuchten mir bis in das ewig selig Leben!

—*Des Knaben Wunderhorn*

V.

Aufersteh'n, ja aufersteh'n wirst du,
Mein Staub, nach kurzer Ruh!
Unsterblich Leben
Wird der dich rief dir geben.

Wieder aufzublüh'n wirst du gesät!
Der Herr der Ernte geht
Und sammelt Garben
Uns ein, die starben.

—Friedrich KLOPSTOCK

O glaube, mein Herz, o glaube:
Es geht dir nichts verloren!

Dein ist, was du gesehnt!
Dein, was du geliebt, Was du gestritten!

O glaube:
Du wardst nicht umsonst geboren!
Hast nicht umsonst gelebt, gelitten!

Was entstanden ist, das muß vergehen!
Was vergangen, auferstehen!

Hör' auf zu beben!
Bereite dich zu leben!

O Schmerz! Du Alldurchdringer!
Dir bin ich entrungen!
O Tod! Du Allbezwinger!
Nun bist du bezwungen!

Mit Flügeln, die ich mir errungen,
In heißem Liebesstreben,
Werd' ich entschweben
Zum Licht, zu dem kein Aug' gedrungen!

Mit Flügeln, die ich mir errungen,
werd' ich entchweben
Sterben werd' ich, um zu leben!

Aufersteh'n, ja aufersteh'n wirst du,
Mein Herz, in einem Nu!
Was du geschlagen,
Zu Gott wird es dich tragen!

—Gustav MAHLER

IV.

Ak, sārto rozīt!

Cilvēks cieš dziļu trūkumu!
Cilvēks cieš dziļas sāpes!
Es labāk gribētu būt debesīs.
Es labāk gribētu būt debesīs!

Es nonācu uz platā pazušanas ceļa
Tur nāca eņģelītis un gribēja vest mani citur.
Ak, nē! Es neļāvu novērst sevi no šī ceļa!
Esmu Dieva radīts, un pie Dieva es atkal gribu!
Mīļais Dievs dāvās man gaismiņu,
Kas izgaismos manu ceļu uz mūžīgo,
svētlaimīgo dzīvi!

No vācu tautasdziesmu krājuma
"Zēna brīnumrags" (Des Knaben Wunderhorn)

V.

Celsieties, jā, jūs augšām celsieties,
Mani putekļi, pēc īsas atpūtas!
Mūžīgā dzīvība dāvāta tev
No Viņa, kurš tevi aicinājis.

Lai atkal uzziedētu, tu esi dēstīts!
Tas Kungs pēc ražas nāk
Un savāc kūļus
Savāc mūs, kas esam miruši.

—Frīdrihs KLOPŠTOKS

Ak, tici mana sirds, ak, tici!
Neko tu nezaudēsi!

Viss ir tavs, ko vēlējies!
Tavs, ko mīlēji, Par ko cīnījies!

Ak, tici:
Ne velti esi piedzimis!
Ne velti esi dzīvojis, ne velti cietis!

Tas, kas radīts, tam jāiznīkst!
Tas, kas gājis bojā, tas augšāmcelsies
no jauna!

Nedrebi vairs bailēs!
Gatavojies dzīvot!

Ak, sāpes! Jūs, visu caurstrāvojošās!
No jums es esmu atbrīvots!
Ak, nāve visvarenā!
Beidzot tu uzveikta!

Ar spārniem, ko ieguvu
Karstajās mīlas alkās,
Es lidošu
Uz to gaismu, ko neviens vēl nav skatījis!

Ar spārniem, ko ieguvu,
Es laidīšos
Es miršu, lai dzīvotu!

Celsies, jā, tu augšām celsies,
Mana sirds, vienā mirklī!
Tava uzvara
Tevi nesīs pie Dieva!

—Gustavs MĀLERS

IV.

O little red rose!

Man lies in greatest need!
Man lies in greatest suffering!
How much rather would I be in Heaven!

I came upon a broad road.
There came an angel and wanted to block my way.
Ah no! I did not let myself be turned away!
I am of God, and to God I shall return.
Dear God will grant me a small light,
Will light my way to eternal, blissful life!

From Des Knaben Wunderhorn

V.

Arise, yes, you will arise from the dead,
My dust, after a short rest!
Eternal life!
Will be given you by Him who called you.

To bloom again are you sown.
The lord of the harvest goes
And gathers the sheaves,
Us who have died.

—Friedrich KLOPSTOCK

O believe, my heart, oh believe,
Nothing will be lost to you!

Everything is yours that you have desired,
Yours, what you have loved, what you have struggled for.

O believe,
You were not born in vain,
Have not lived in vain, suffered in vain!

What was created must perish,
What has perished must rise again.

Tremble no more!
Prepare yourself to live!

O Sorrow, all-penetrating!
I have been wrested away from you!
O Death, all-conquering!
Now you are conquered!

With wings that I won
In the passionate strivings of love
I shall mount
To the light to which no sight has penetrated.
I shall die, so as to live!

Arise, yes, you will arise from the dead,
My heart, in an instant!
What you have conquered
Will bear you to God.

—Gustav MAHLER

TRISTAN UND ISOLDE

Richard Wagner's opera *Tristan und Isolde* is based on the medieval Celtic legend portraying the controversial and tragic love between the knight Tristan and the princess Isolde. Born in opposing lands, Tristan takes the life of Isolde's betrothed Morold in combat. Despite initially vowing eternal enmity towards her assailant, Isolde eventually finds herself deeply enamoured with Tristan. Yet, her hand is then promised to Tristan's uncle King Marke in a bid to reconcile the two feuding peoples.

Tristan's duty is to escort Isolde to her intended, but during their journey, Isolde, unable to bear Tristan's evasiveness, offers him to empty a chalice of death together. Unbeknownst to the princess, her handmaid Brangäne substitutes the deathly potion with a love elixir, hoping to prevent the loss of lives. Their consuming passion finds a tragic resolution: their union can only find fulfilment in death.

Wagner composes *Tristan und Isolde* between 1856 and 1865, deeming it one of his paramount achievements. The opera premieres at the Munich Court Theatre on 10 June 1865, conducted by Hans von Bülow. Initially considered difficult to stage, *Tristan und Isolde* represents Wagner's most avant-garde creation, delving into the innermost emotions of its protagonists and contemplating the essence of human existence rather than focusing solely on narrative progression. Drawing inspiration from Schopenhauer's philosophical concepts and his own tumultuous affair with Mathilde, the wife of his patron Otto Wesendonck, Wagner employs in this opus a musical lexicon of intense chromaticism, tonal ambiguity, and novel orchestral colours. The opera's introductory act sets the overarching mood with all the musical characters united by the fervent and uncompromising nature of passion — motifs echoing throughout the ensuing dramatic narrative.

MAHLER'S SECOND

Gustav Mahler is one of the preeminent conductors of his era, leading numerous opera houses (from Prague and Budapest to Hamburg and Vienna) and gracing the podiums with the world's greatest orchestras. He equally distinguishes himself as a prolific composer, most notably in two genres, crafting nine symphonies (with a tenth left unfinished) and a substantial collection of songs, including the monumental vocal opus *Das Lied von der Erde (The Song of the Earth)* and an early string quartet.

In the words of musicologist Inga Žilinska: "Mahler's songs serve as the composer's introspective diary, while his symphonies stand as vast, epic narratives and oratorical discourses dedicated to the entire humanity." Indeed, Mahler is at the epicentre of the political turmoil in Europe, inevitably reflected by his oeuvre and positioning him as both the last Romantic luminary and a herald of 20th-century musical thought.

Regarding his most representative genre, Mahler has said that "to write a symphony means to construct a world". Consequently, his cycle of nine complete symphonies unfolds as a sprawling musical universe, brimming with aspirations for spiritual ideals, humanistic ideas, excitement, passion, lyricism, naivety, and idyllic sentiments, but also suffering, bitter irony, and the grotesque. These clashing opposites provide poignant, sometimes transcendental revelations and constant spiritual evolution.

Mahler dedicates approximately six years to crafting his Second Symphony, which starts to germinate back in 1888, corresponding to work on the finale of his First Symphony *Titan*. The Second is structured across five movements, with the first and last one being the most extensive. The second and third movements comprise various Ländler dances, while the fourth movement introduces a mezzo-soprano soloist and the finale, a soprano soloist and chorus.

According to Mahler, the symphony's opening movement portrays the funeral procession of the First Symphony's protagonist, whose passing triggers intense existential questions: "What is life and what is death? Will we live on eternally? Do our life and death have a meaning?" Here, Mahler seeks answers in Christian ideas, a pursuit underlined by his conversion from Judaism to Catholicism in 1897 and often regarded as a response to pervasive anti-Semitic sentiments of the time. The second movement unfolds as a delicate and nuanced Ländler in stark contrast with the symphony's overall dramatic trajectory. Meanwhile, the third movement employs a Ländler-like orchestral arrangement of *Des Antonius von Padua Fischpredigt (St. Anthony of Padua Preaching to the Fish)*, a naive and grotesque folk song found in *Des Knaben Wunderhorn (The Boy's Magic Horn)* collection of folk poetry.

The fourth movement serves as the lyrical zenith of the symphony, featuring the mezzo-soprano's rendition of *O Röschen rot! (O little red rose!)* from Mahler's song cycle *Des Knaben Wunderh orn*. Titled *Urlicht (Primal Light)*, this movement evokes the eternal essence of the spirit, a theme further affirmed in the symphony's grand finale.

The concluding movement bursts forth with incisive chords, abruptly breaking the reflection of the fourth movement. These chords swiftly yield to distant horn calls, with the finale's principal theme interweaving motifs from the opening movement. The vocal sections resonate with verses by Mahler and Friedrich Klopstock, underscoring the theme of resurrection. After hearing Klopstock's poignant verses at the funeral of the esteemed conductor Hans von Bülow in 1894, Mahler gives them significant prominence in the chorus of the work's culmination.

The Second Symphony premieres in Berlin on 13 December 1895.

PERRINE MADOEUF caused a veritable sensation performing the role of Countess Adèle in Rossini's *Le Comte Ory* in 2019 at the Opéra de Rennes and subsequently at the Opéra de Rouen.

Her meanwhile manifold stage-repertory includes roles like Susanna and Contessa (*Le Nozze di Figaro*), Donna Elvira and Donna Anna (*Don Giovanni*), Adina (*L'elisir d'amore*), Violetta (*La Traviata*), Gilda (*Rigoletto*), Tatyana (*Eugene Onegin*), Countess Adèle (*Le Comte Ory*), Marie (*La fille du régiment*), Marguerite (*Faust*), Juliette (*Roméo et Juliette*), Massenet's Manon, Micaëla (*Carmen*), Antonia (*Les Contes d'Hoffmann*), Zénobie (*Ciboulette*), Blanche de la Force (*Dialogues des Carmélites*). She has performed with companies such as the Opéra de Montpellier, the Opéra de Nice, the Opéra de Rouen, the Opéra de Rennes, the Théâtre de l'Odéon in Marseille, the theatre in Biel-Solothurn (Switzerland), the Latvian National Theatre in Riga, the Estonian National Opera in Tallinn, the National Theatre of Albania in Tirana and at the Algiers Opera House. In 2021, Perrine Madoeuf made her debut at the Opéra Comique (Paris) while spectacularly and triumphally jumping in as Juliette in a new production of Gounod's *Roméo et Juliette*. She subsequently performed in *Le Comte Ory* (Comtesse Adèle) at the Metz Opera, *Roméo et Juliette* (Juliette) and *Faust* (Marguerite) at the Estonian State Opera (Tallinn) and *Gypsy* by Styrne (Liane de Pougy) at the Théâtre de l'Odéon in Marseille.

Her upcoming plans include Musetta (*La Bohème*) at the Metz Opera and at the Saint-Etienne Opera, Nadia (*The merry widow*) at the Marseille Opera and Juliette (*Roméo et Juliette*) at the Estonian State Opera and at the Bern Theatre.

Perrine Madoeuf made her debut in opera at the age of nine. The artist studied at the *Conservatoire National Superieur de Musique et de danse de Lyon* and completed her training at the Opera Studio of the Flanders Opera.

Latvian mezzo-soprano **ZANDA ŠVĒDE** is beginning her fifth season with the ensemble at Oper Frankfurt. Her roles this season include Clairon in *Capriccio*, Nenila in Tchaikovsky's *The Enchantress*, and the title role of Handel's *Orlando*. Later in the season, Zanda will perform the roles Forester's wife and Owl in *The Cunning Little Vixen* and reprise the role of Suzuki in *Madama Butterfly*.

In previous seasons at Oper Frankfurt, Zanda has performed Herodias in *Salome*, the title role of Barrie Kosky's *Carmen* in two revivals, Maddalena in *Rigoletto*, Hippolyta in *A Midsummer Night's Dream*, Suzuki in *Madama Butterfly*, Zenobia in *Radamisto*, Sonyetka in *Lady Macbeth of Mtsensk*, Dryade in *Ariadne auf Naxos* and the title role of *Serse*.

Zanda has sung *Carmen*, her signature role, with Lyric Opera of Kansas City, Seattle Opera, her native Latvian National Opera and most recently with Pittsburgh Opera, earning stellar reviews.

Zanda continues to expand her alto repertoire on the concert stage. She has

performed Mahler's *Das Lied von der Erde* with the Latvian National Symphony Orchestra, Wagner's *Wesendonck Lieder* with Sinfonietta Riga, Brahms' *Alto Rhapsodie* at Tiroler Festspiele Erl, and Beethoven's Symphony no. 9 with the San Francisco Symphony.

Celebrating a long and fruitful relationship with San Francisco Opera since joining the Merola Opera Program in 2013, Zanda became an Adler Fellow in Season 2014-15 and remained for two more seasons. She appeared on the main stage as Flora in *La traviata*, Tisbe in *La Cenerentola*, Lena in the world premiere of Marco Tutino's *Two Women*, Alisa in *Lucia di Lammermoor*, Rychtarka in *Jenůfa*, Third Lady in *Die Zauberflöte*, Suzuki in *Madama Butterfly*, Maddalena in *Rigoletto*, Maid in *The Makropoulos Case*, and Handmaiden/The Flower in the world premiere of Bright Sheng's *Dream of the Red Chamber*.

Other principal guest highlights in the US include Zanda's debut at Palm Beach Opera as Suzuki and Olga in *Eugene Onegin* at Opera Idaho. She made her house debut with Lyric Opera of Chicago as Maddalena in *Rigoletto* and Grimgerde in *Die Walküre*. Zanda studied at the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music in Rīga.

www.zandasvede.com

The 50 members of the **STATE CHOIR *LATVIJA*** are renowned for their musical intelligence and vocal skill, making the choir a unique instrument capable of performing everything from subtle *a cappella* pieces to large vocal-symphonic masterworks. Since 1997 its Artistic Director and Chief Conductor is Māris Sirmais.

The State Choir *LATVIJA* has collaborated with world-renowned symphony orchestras including the Royal *Concertgebouw* Orchestra, the Bavarian Radio Symphony Orchestra, the London Philharmonic Orchestra, the Hamburg Philharmonic State Orchestra, the Deutsche *Kammerphilharmonie* Bremen, Israel Philharmonic Orchestra, The Cadaqués Orchestra, The Hong Kong Philharmonic Orchestra, The Singapore Symphony Orchestra, and others.

The choir has performed with such outstanding conductors as Mariss Jansons, Andris Nelsons, Zubin Mehta, Neeme Järvi, Paavo Järvi, Vladimir Ashkenazy, David Zinman, Simone Young, Tõnu Kaljuste, Jaap van Zweden, Kent Nagano and others. It has performed on the stages of the world's greatest concert halls, including the *Elbphilharmonie* in Hamburg, KKL Luzern, The Royal *Concertgebouw* in Amsterdam, The National Music Auditorium in Madrid, Lincoln Centre in New York, Shanghai Concert Hall, The Esplanade in Singapore and many others.

The State Choir *LATVIJA* is internationally acclaimed both for its academic excellence as well as its innovative projects. The choir has participated in recordings produced by *Naxos*, *Warner Brothers*, *Harmonia Mundi*, *Wergo* and *Ondine*, as well as numerous recording projects by both Latvian and foreign music publishers.

THE LATVIAN NATIONAL SYMPHONY ORCHESTRA (LNSO) is one of the cornerstones of Latvian national culture. Founded in 1926 as the Riga Radio Centre Orchestra, the LNSO is a seven-time winner of the Grand Music Award, Latvia's highest honour in classical music.

In May 2022, Finnish Tarmo Peltokoski became the Music and Artistic Director of the LNSO. In Autumn 2021, Estonian Kristiina Poska became the Principal Guest Conductor of the LNSO.

The orchestra has been led by many brilliant talents and experienced significant growth under the baton of Vassily Sinaisky, Conductor Emeritus of the LNSO since 2017. More recently, notable contributions have been made by Olari Elts, Karel Mark Chichon, and Andris Poga, who was the Music Director and Chief Conductor of the LNSO from 2013 until 2021, when he became the Chief Conductor of the Stavanger Symphony Orchestra and Artistic Adviser to the LNSO.

In recent years, the LNSO has performed at many other important European concert halls in Germany, France, Slovakia, Switzerland, etc.

The LNSO regularly features in recordings of the Finnish label *Ondine* as well as the Latvian national record label SKANI.

In the second half of the 20th century, the LNSO collaborated with Arvīds Jansons, Kurt Masur, Yevgeny Svetlanov, Neeme Järvi, Krzysztof Penderecki.

Many maestros have guided the LNSO in recent times as well, including Paavo Järvi, Mariss Jansons, Vladimir Fedoseyev, Andris Nelsons, Jean-Claude Casadesus, Gintaras Rinkevičius. The orchestra has also worked with renowned young conductors such as Klaus Mäkelä, Maxim Emelyanychev, and others.

TARMO PELTOKOSKI was awarded the title of Principal Guest Conductor in January 2022 by the Deutsche *Kammerphilharmonie* Bremen, the first conductor to hold this position in the orchestra's 42-year history.

In May 2022, Peltokoski was named Music and Artistic Director of the Latvian National Symphony Orchestra. He starts his term in the 22/23 season. He was subsequently named Principal Guest Conductor of the *Rotterdams Philharmonisch Orkest*. In August 2022 at the age of 22, he completed his first Wagner Ring cycle at the *Eurajoki Bel Canto Festival*. In December 2022, Peltokoski was announced as Music Director of the *Orchestre National du Capitole de Toulouse*.

In the 22/23 season Tarmo Peltokoski has conducted the Hong Kong Philharmonic, Toronto Symphony Orchestra, RSB Berlin, the *Hallé*, *Konzerthausorchester* Berlin, *Düsseldorfer Symphoniker*, *Göteborgs Symfoniker*, San Diego Symphony and the *Orchestre national du Capitole de Toulouse* and the Los Angeles Philharmonic at the Hollywood Bowl.

He returned to *Eurajoki Bel Canto Festival* to conduct Tristan und Isolde.

In summer 2023 he worked with Latvian National Symphony Orchestra for Siegfried.

In the 23/24 season Tarmo Peltokoski conducts *Don Giovanni* at the Finnish National Opera. In the fall he returned to Rotterdam Philharmonic and made his debut with the National Symphony Orchestra in Washington, DC both with Yuja Wang as soloist. Early 2024 he presented both Mahler's Fourth Symphony and a complete Prokofiev Piano Concerto Cycle with Jan Lisiecki, both with the Deutsche *Kammerphilharmonie* Bremen. In July 2024, Peltokoski is set to conduct Bruckner's Symphony no. 9 in Toulouse and Wagner's *Götterdämmerung* in Riga. He will debut with Orchestra *dell'Accademia Nazionale di Santa Cecilia*, at *Pfingstfestspiele Baden-Baden* and with the Oslo Philharmonic.

LNSO ŠOVAKAR | LNSO TONIGHT

Vieskoncertmeistare | Guest Concertmaster
Veerle Houbraken

Pirmās vijoles | I violins
Sandis Šteinbergs, Aleksejs Bahirs, Ilze Kirsanova, Inese Štrāle, Aija Frišenfelde, Terēze Zīberte-Ijaba, Indulis Cintiņš, Oskars Siliņš, Margarita Ogibalova, Lāsma Vītola, Ērika Hrustaļova, Anna Janovska, Undīne Cercina

Otrās vijoles | II violins
Andrejs Jegorovs, Arvīds Zvagulis, Inga Puķīte, Daina Birzniece, Beāte Račko, Raimonds Melderis, Anete Liberte, Konstantīns Paturskis, Agnese Stalidzāne, Patrīcija Iļasova, Arina Bardova, Velga Polinska

Alti | Violas
Arigo Štrāls, Ināra Brīnuma, Liene Martinsone, Katrīna Krašauska-Krauze, Inga Ozoliņa, Lauma Visendorfa, Tatjana Ļebedeva, Jevgenija Gorbunova, Marina Gudino, Zane Dziesma

Čelli | Cellos
Diana Ozoliņa, Dace Zālīte-Zilberte, Mareta Prikule, Zane Guļāne, Ainārs Paukšēns, Mārtiņš Turss, Emma Bandeniece, Maksims Skibickis

Kontrabasi | Double basses
Oskars Bokanovs, Raivo Ozols, Viktors Veļičko, Kristaps Pētersons, Viktors Stankevičs, Andris Veinbergs

Flautas | Flutes
Maija Zandberga, Egija Sproģe, Terēza Tīrmane, Liene Denisjuka-Straupe

Obojas | Oboes
Egils Upatnieks, Dainis Cimermanis, Mārtiņš Dovmanis, Jana Zeļenska

Klarnetes | Clarinets
Mārtiņš Circenis, Mareks Pinta, Sigurds Lallo, Alise Gavare

Fagoti | Bassoons
Jānis Semjonovs, Normunds Zvejnieks, Raimonds Gulbis, *Claudio Lambroni*

Mežragi | Horns
Māris Evelons, Mārcis Kalniņš, Miks Bankevics, Daniels Sabanskis, Kalvis Etkins, Artūrs Krūmiņš, Emīls Jauja, Renārs Šteinbergs, Guntis Kronītis

Trompetes | Trumpets
Dāvis Sedols, Jānis Frīdenfelds, Bruno Ančāns, Kristiāns Kalva, *Jonas Larsson*, Andris Ābelīte

Tromboni | Trombones
Kaspars Majors, Artūrs Hrustaļovs, Māris Zondaks, Lauris Zvejnieks

Tuba | Tuba
Raivis Māgurs

Sitaminstrumenti | Percussion
Edgars Saksons, Edgars Vaivods, Mikus Bāliņš, Elīna Endzele, Ernests Mediņš

Arfas | Harps
Ieva Šablovska, Inita Neilande

Taustiņinstrumenti | Keyboards
Mārtiņš Zilberts

JĀNIS STAFECKIS
Diriģenta asistents | Assistant Conductor

TUVĀKIE KONCERTI

Ceturtdien, 18. aprīlī, plkst. 19.00 Lielajā ģildē

LNSO, HAIDNA ČELLKONCERTS UN BRĀMSA TREŠĀ

DŽEMINS HANS — čells
Diriģents **MODESTS PITRENS**

PROGRAMMĀ:
Raminta ŠERKŠNĪTE *De profundis*
Jozefs HAIDNS Čellkoncerts Domažorā
Johanness BRĀMSS Trešā simfonija

Ceturtdien, 25. aprīlī, plkst. 19.00 Lielajā ģildē

LNSO, REINIS ZARIŅŠ UN ANDRIS POGA

REINIS ZARIŅŠ — klavieres
Diriģents **ANDRIS POGA**

PROGRAMMĀ:
Lilī BULANŽĒ "Pavasara rītā"
Vitolds LUTOSLAVSKIS Klavierkoncerts
Antons BRUKNERS Devītā simfonija

Ceturtdien, 9. maijā, plkst. 19.00 Lielajā ģildē

LNSO, EŠENVALDS, BĒTHOVENS UN ŠŪMANIS

AURĒLIJA ŠIMKUS — klavieres
Diriģents **JĀNIS STAFECKIS**

PROGRAMMĀ:
Roberts ŠŪMANIS Uvertīra "Manfrēds"
Ēriks EŠENVALDS Simfonija (pirmatskaņojums)
Ludvigs van BĒTHOVENS Piektais klavierkoncerts

PIESAKIES
LNSO JAUNUMIEM